

TECHNIKI DRAMOWE W PRACY EDUKACYJNEJ

**ZESTAW UNIWERSALNYCH ĆWICZEŃ DRAMOWYCH, KTÓRE
MOGĄ BYĆ WYKORZYSTYWANE W PRACY NAUCZYCIELI I
TERAPEUTÓW PODCZAS ZAJĘĆ EDUKACYJNYCH DLA DZIECI,
MŁODZIEŻY I OSÓB DOROSŁYCH.**

Praca zbiorowa

Opracowanie i skład: Monika Górecka-Grzywacz, Aleksandra Duda
Współautorki: Ewa Lipiec, Dorota Krajewska, Małgorzata Siembor, Agata Sawicka,
Ewa Żaczek, Agnieszka Stępień

Spis treści

Część I	03
Słowo wstępu i słów kilka o dramie	
Część II	08
Ćwiczenia z wykorzystaniem dramy	
Część III	14
Karty pracy do wykorzystania podczas ćwiczeń	

Część I

Słowo wstępne

Niniejsza publikacja powstała jako rezultat projektów ERASMUS+ dofinansowanych przez Unię Europejską realizowanych przez Stowarzyszenie na rzecz wspierania rodzin „Nowe Perspektywy” oraz Publiczną Szkołę Podstawową nr 17 im. Jana Kochanowskiego w Radomiu. Projekty te miały na celu podnoszenie kompetencji zawodowych i osobistych pracowników, a przez to podnoszenie jakości pracy obu instytucji.

Publikacja zawiera zestaw uniwersalnych, prostych ćwiczeń dramowych, które mogą być wykorzystywane oraz modyfikowane w pracy nauczycieli i terapeutów jako wstęp, uzupełnienie czy też urozmaicenie zajęć edukacyjnych.

Pracownicy instytucji wzięli udział w kursie doskonalącym dla edukatorów "Techniki dramowe jako skuteczne narzędzia dla włączenia społecznego", które odbyło się w mieście Trogir w Chorwacji. Szkolenie dotyczyło technik dramowych i ich wykorzystania w pracy edukacyjnej, zwłaszcza z osobami zagrożonymi wykluczeniem społecznym.

Podczas zajęć pracownicy Stowarzyszenia oraz szkoły mieli okazję poznać nowe uniwersalne techniki, które można wykorzystać zarówno w pracy z dziećmi jak i z osobami dorosłymi i seniorami. Uczestnicy rozwinęli również umiejętności językowe, gdyż całe szkolenie odbywało się w języku angielskim.

Projekty ERASMUS+ Akcja KA1

nr 2021-1-PL01-KA122-ADU-000020040 realizowany przez Stowarzyszenie na rzecz wspierania rodzin „Nowe Perspektywy” w latach 2021-2022

nr 2021-1-PL01-KA121-SCH-000016133 realizowany przez Publiczną Szkołę Podstawową nr 17 im. Jana Kochanowskiego w Radomiu w latach 2021-2022

Drama i jej rola w edukacji

Słowo drama pochodzi od greckiego drao - działam, usiłuję. Jest to metoda stosowana w edukacji, która polega na rozwiązywaniu trudności poprzez działanie w roli. Drama wykorzystuje ekspresję człowieka oraz skłonność do zabawy i naśladowstwa. Jako metoda pracy sprzyja wszechstronnemu rozwojowi podopiecznych oraz przygotowuje ich do pełnienia ról społecznych. Drama, pobudzając i rozwijając naturalne skłonności człowieka, związane z jego umiejętnością wchodzenia w rolę ma na celu wykształcenie samodzielności w myśleniu i działaniu oraz otwartej i aktywnej postawy, poszerzenie skali jego emocjonalnych odczuć, wzbogacenie wyobraźni. Ponadto drama jest metodą rozwijania, odkrywania i kształcenia uzdolnień artystycznych.

Techniki dramowe pomagają w wyrażaniu emocji i usprawnianiu komunikacji. Różnorodność form i technik dramowych umożliwia ich wszechstronne zastosowanie w edukacji.

W obecnych czasach niezwykle istotne jest uczenie kontaktów interpersonalnych. W dramie uczymy się zrozumieć co to znaczy być sobą w grupie, uczymy się wyrażania siebie w sposób ekspresyjny, by później móc zastosować doświadczenia grupowe bezpośrednio w szerszym środowisku społecznym.

Część II

Przywitaj się jak...

Cele:

- Rozwijanie umiejętności komunikowania się
- Przełamanie barier w kontaktach
- Rozwijanie wyobraźni i kreatywności
- Powtórzenie słownictwa
- Integracja

Potrzebne materiały:

- Wcześniej przygotowane zadania (polecenia)
- Przestrzeń

Czas trwania:

10 - 15 minut

Opis:

- Uczestnicy chodzą swobodnie po sali.
- Zadaniem uczestników jest przywitać się z napotkaną osobą w sposób wskazany przez prowadzącego.
- Przykładowe sposoby przywitania:
  - Przywitajcie się jak żołnierze
  - Przywitajcie się jak Japończycy
  - Przywitajcie się jak nastolatki
  - Przywitajcie się jak dobrzy przyjaciele
  - Przywitajcie się jak psy
  - Przywitajcie się jak roboty
  - Itp.

Gra emocjami

Cele:

- Integracja grupy
- Zapoznanie się z emocjami i nauka ich wyrażania
- Ćwiczenie umiejętności gry aktorskiej

Potrzebne materiały:

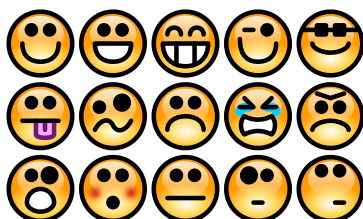
- Karteczki z wypisanymi emocjami (jedna karteczka = jedna emocja)
- Teksty do czytania (np. bajki)

Czas trwania:

10 - 15 minut

Opis:

- Uczestnik losuje karteczkę z emocjami (WAŻNE! - nikomu nie mówi co wylosował) - przykładowe karteczki z emocjami znajdziesz w kartach pracy s. 19
- Prowadzący wręcza tej osobie tekst do przeczytania.
- Instrukcja: *Twoim zadaniem jest przeczytanie tekstu wyrażając emocję, którą wylosowałeś. Zadaniem grupy jest odgadnięcie wylosowanej emocji.*

Uczucia

Cele:

- Uświadomienie sobie swoich uczuć
- Rozpoznawanie i akceptowanie uczuć przeżywanych przez inne osoby
- Utrwalenie umiejętności konstruowania ustnych wypowiedzi

Techniki i metody:

- Rozmowa
- Scenki improwizowane
- Odgrywanie ról społecznych

Potrzebne materiały:

- Ilustracje/zdjęcia osób wyrażające różne uczucia - przykładowe karteczki z emocjami znajdziesz w kartach pracy s. 19
- Krótkie, tematyczne opowiadania o uczuciach

Czas trwania:

15 - 30 minut

Opis:

- Uczestnicy siadają w kręgu i słuchają krótkiego opowiadania dotyczącego danego uczucia, następnie rozmawiają na jego temat.
- Prowadzący dzieli grupę na mniejsze grupki.
- Uczestnicy każdej grup losują karteczkę z daną emocją.
- Zadaniem uczestników jest przygotowanie i odegranie scenki przedstawiającej dane uczucie.

Emocjonalne zdania niedokończone

Cele:

- Zwiększenie swojej samoświadomości
- Zapoznanie się z odczuwanymi przez siebie emocjami
- Akceptowanie odczuwanych przez siebie emocji

Potrzebne materiały:

- Zdania niedokończone dotyczące emocji - przykładowe zdania znajdziesz w kartach pracy s. 20
- Długopis

Czas trwania:

10 - 15 minut

Opis:

- Prowadzący pyta uczestników: *Jak się dziś czujecie?*
- Po uzyskaniu odpowiedzi na pytanie mówi: *Każdemu z nas w różnych chwilach towarzyszą różne emocje, ale czy zastanawialiście się kiedyś co czujecie w konkretnych chwilach?*
- Prowadzący rozdaje kartki ze zdaniami niedokończonymi lub czyta je na głos i prosi, żeby uczestnicy je uzupełnili.

Wspólna historia

Cele:

- Wzbogacenie słownictwa
- Integracja grupy
- Ćwiczenie koncentracji i uwagi

Czas trwania:

10 - 15 minut

Opis:

- Uczestnicy siadają w kręgu wraz z prowadzącym.
- Prowadzący informuje uczestników, że teraz spróbują wspólnie opowiedzieć historię.
- Zadaniem każdego uczestnika jest dopowiedzenie kolejnego zdania do zdania poprzednika tak, aby utworzyć wspólną historię.
- Prowadzący zaczyna słowami: *Dawno, dawno temu.../Pewnego razu...*
- Teraz uczestnicy kolejno dopowiadają swoje zdania tworząc jedną wielką historię.

Gra słów

Cele:

- Integracja grupy
- Ćwiczenie koncentracji i uwagi
- Wzbogacanie słownictwa
- Kształtowanie pozytywnej atmosfery

Potrzebne materiały:

Karteczki z hasłami do pokazania

Czas trwania:

15 - 20 minut

Opis:

- Jeden z uczestników losuje hasło (nikomu nie mówi co wylosował).
- Zadaniem tej osoby jest pokazać za pomocą gestów i mimiki twarzy co wylosował.
- Zadaniem grupy jest odgadnięcie hasła.
- Osoba, która odgadnie hasło zajmuje miejsce osoby pokazującej, teraz ona losuje hasło, które będzie pokazywać grupie.

Trudne sprawy

Cele:

- Zwiększenie świadomości o własnym bezpieczeństwie
- Wzbudzenie chęci szukania rozwiązania problemu
- Ćwiczenie budowania wypowiedzi
- Integracja grupy

Potrzebne materiały:

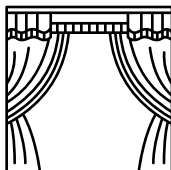
Opisy trudnych sytuacji (przykładowe opisy sytuacji znajdziesz w kartach pracy s. 21)

Czas trwania:

20 - 30 minut

Opis:

- Prowadzący dzieli pomieszczenie na scenę i widownię.
- Prowadzący wybiera dwóch uczestników, których zadaniem jest stworzyć scenkę przedstawiającą określony problem.
- W odpowiednim momencie prowadzący przerywa scenkę hasłem "Stopklatka".
- Teraz jeden z uczestników widowni dołącza do scenki z propozycją rozwiązania problemu.
- Sytuacja powtarza się póki problem nie zostanie rozwiązany.

Czujące twarze

Cele:

- Wzbogacenie wrażliwości emocjonalnej
- Rozwijanie kreatywności
- Ćwiczenie pamięci
- Kształtowanie pozytywnej atmosfery

Potrzebne materiały:

- Wiersz
- Papier
- Flamastry
- Kredki
- Papierowe talerze
- Gumki lub tasiemki do wiązania maski
- Nożyczki
- Klej

Czas trwania:

20 - 30 minut

Opis:

- Uczestnicy wysłuchują wiersz czytany przez prowadzącego.
- Zadaniem uczestników jest zapamiętać, a następnie wyliczyć jak najwięcej uczuć wspomnianych w tekście.
- Po wyliczeniu uczuć zadaniem uczestników jest wykonać maskę, która pokazuje jedną z wymienionych emocji (można ją wykonać np. z papierowego talerza).

Cele:

- Rozwój komunikacji niewerbalnej
- Utrwalenie umiejętności przyporządkowania zmysłu do doznania
- Rozpoznawanie i nazywanie zmysłów oraz części ciała z nimi związanych

Potrzebne materiały:

- Przedmioty o różnym kształcie, fakturze, zapachu
- Produkty spożywcze: słone, kwaśne, gorzkie, słodkie
- Instrumenty muzyczne
- Opaski na oczy
- Małe karteczki z nazwą zmysłu i wybraną cechą/rzeczą do pokazywania przez uczestników (przykładowe karteczki znajdują się w kartach pracy s. 22)

Czas trwania:

20 - 30 minut

Opis:

- Prowadzący opowiada uczestnikom o ludzkich zmysłach.
- Prowadzący zakłada uczestnikom opaski na oczy.
- Zadaniem uczestników jest rozpoznać za pomocą różnych zmysłów rozpoznać czego dotykają/smakują/słuchają itd.
- Po rozpoznaniu wszystkich przedmiotów uczestnicy losują karteczki z cechą/rzeczą dla wybranego zmysłu i pokazują za pomocą ciała co wylosowali.
- Zadaniem grupy jest odgadnięcie co pokazuje dana osoba.

Pory roku

Cele:

- Integracja grupy
- Kształtowanie uważnego słuchania tekstu i szybkiej reakcji na wyznaczone słowa
- Rozwijanie umiejętności improwizacji ruchowej
- Rozwijanie muzykalności

Potrzebne materiały:

- Kolorowe wstążki
- Pianino

Czas trwania:

10 - 15 minut

Opis:

- Grupa siada w kręgu i każdy z uczestników otrzymuje wstążkę.
- Prowadzący śpiewa piosenkę pt. "Pory roku" (tekst piosenki znajdziesz w kartach pracy s. 23), akompaniując na pianinie.
- Uczestnicy reagują ruchem improwizowanym na tekst - gdy usłyszą nazwę koloru swojej wstążki wstają i poruszają się w środku koła.
- Na zakończenie prowadzący zaprasza wszystkich do wspólnej improwizacji z rekwizytami.

Muzyczne dialogi

Cele:

- Integracja grupy
- Wyrażanie emocji poprzez granie na instrumentach muzycznych
- Otwieranie się na drugą osobę
- Rozwijanie kreatywności

Potrzebne materiały:

Różne instrumenty muzyczne takie jak: bębny, tamburyn, grzechotki, cymbałki, dzwonki itd.

Czas trwania:

15 - 20 minut

Opis:

- Grupa siada w kółku.
- Prowadzący rozdaje instrumenty (po jednym na każdego uczestnika).
- Prowadzący daje polecenie: *Teraz zadaniem każdego z was będzie zagrać na przydzielonym wam instrumencie emocje które odczuwacie. Zadaniem pozostałej części grupy jest odgadnięcie jaka to emocja.*
- Gdy każdy z uczestników wykona zadanie dobierają się w pary.
- Zadaniem każdej pary jest przedstawienie dialogu muzycznego (nie używając słów, tylko instrumentów) o wybranej tematyce. Prowadzący mówi: *Porozmawiajcie ze sobą jak: kochankowie/kłócący się ludzie/byście się czegoś wstydzili itp.*

Część III

Radość

Smutek

Zachwyć

Nieśmiałość

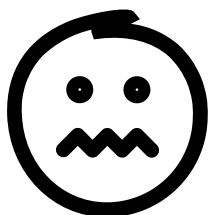
Złość

Zdziwienie

Strach

Zakochanie

Znudzenie

Zmęczenie

Duma

Nadzieja

Emocjonalne zdania niedokończone

Najczęściej cieszę się gdy .....

.....

Najbardziej boję się .....

.....

Smucę się gdy .....

.....

Jestem zdziwiony gdy .....

.....

Jestem dumny z .....

.....

Lubię gdy .....

.....

Trudne sprawy

Sytuacja I

Przez przypadek słyszysz jak grupa koleżanek i kolegów śmieje się z ciebie.

Sytuacja II

Jesteś zaproszony na herbatę do Pałacu Buckingham. Posadzono Cię naprzeciwko królowej Elżbiety i podano filiżankę z herbatą. Zauważasz, że w Twojej filiżance pływa włos.

Sytuacja III

Koleżanka pożyczyła od ciebie książkę i już długo jej nie oddaje. Kiedy prosisz ją o zwrot mówi, że nic od ciebie nie pożyczała.

Sytuacja IV

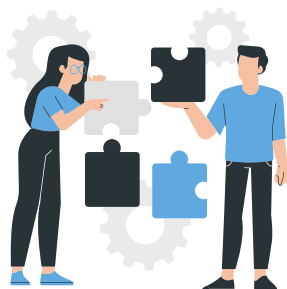
Po wyjściu ze sklepu zauważasz, że pani pracująca w sklepie nie dała ci ciastek, za które zapłaciłeś.

Sytuacja V

Niechący zepsułeś nowy głośnik, który pożyczył ci kolega.

Sytuacja VI

Zostałeś okrzyknięty za coś czego nie zrobiłeś.

DOTYK

SZORSTKA

DOTYK

**AKSAMITNY
MATERIAŁ**

WZROK

**JASKRAWE
SŁOŃCE**

WZROK

CIEMNOŚĆ

ZAPACH

SMRÓD

ZAPACH

KWIATY

SMAK

CYTRYNA

SMAK

CZEKOLADA

SMAK

**PAPRYKA
CHILI**

SŁUCH

GRZMOT

SŁUCH

WALC

SŁUCH

GITARA

Pory roku

Pani Jesień kolorowa
do tańca dzisiaj woła.
Tańczą wstążki po kole
czerwone i brązowe.

Pani Zima roześmiana
lepi z nami dziś bałwana.
Tańczą wstążki po kole
niebieskie i fioletowe.

Tańczy Wiosna na paluszkach
tańczy pięknie niczym wróżka.
Tańczą wstążki po kole
zielone i różowe.

Pani Lato roztańczona
słonkiem pięknie opalona.
Tańczą wstążki po kole
żółte i pomarańczowe.

